

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2019r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Kowalewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 czerwca 2019r. w Suwałkach

sprawy **D. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłej A. P.

w związku z odwołaniem D. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 12 marca 2019 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje D. P. prawo do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej matce A. P..

UZASADNIENIE

Decyzją z 12.03.2019r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. powołując na art. 136 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018r. poz. 1270 ze zm.) odmówił D. P. prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej A. P..

Argumentował, że powołany przepis wprowadza wymóg udokumentowania daty śmierci świadczeniobiorcy jako przesłanki koniecznej do ustalenia okresu, za który świadczenie niezrealizowane ma być wypłacone. Natomiast w odpisie skróconym aktu zgonu A. P., sporządzonym w dniu (...) w Urzędzie Stanu Cywilnego w G., wskazano wyłącznie datę znalezienia jej zwłok. Akt zgonu nie potwierdza daty śmierci osoby zmarłej, a jedynie fakt zgonu i datę znalezienia zwłok. Organ rentowy nie może samodzielnie dokonać ustalenia daty śmierci, a tym samym ustalić okresu, za jaki świadczenie winno być wypłacone.

W odwołaniu od tej decyzji D. P. domagał się jej zmiany i przyznania prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia po zmarłej matce A. P.. Podniósł, że żaden urząd nie wyda mu zaświadczenia stwierdzającego faktyczną datę śmierci. Wskazał, że jego wuj z A. P. kontaktował się 21.03.2019r., natomiast odwołujący ostatni raz kontaktował się z matką 22.03.2019r. Ponadto w tym okresie kontakt z jego matką mieli sąsiedzi.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustali, co następuje:

A. P. była uprawniona do renty rodzinnej na stałe. Termin płatności świadczenia był wyznaczony na stałe na 25 dzień każdego miesiąca. A. P. była wdową. Mieszkała razem z synem D. P. w lokalu mieszkalnym w G. przy ul. (...)

D. P. (ur. (...)) zamieszkiwał razem z matką i wpolnie z nią prowadził gospodarstwo domowe tj. dokładał się do stałych opłat oraz zakupów. Odwołujący pracował poza G. i z tego powodu rzadko był w domu. W czasie jego nieobecności matka była sama. W mieszkaniu przy ul. (...) w G., oprócz odwołującego i zmarłej matki, zameldowana jest również siostra odwołującego – K. P., która na stałe mieszka i pracuje w O.. Odwołujący prowadził wspólne gospodarstwo domowe z matką,

W dniu (...) odwołujący przyjechał do domu, ale nie mógł się do niego dostać. Drzwi były zamknięte i musiał skorzystać z wejścia od strony piwnicy. Po wejściu do domu znalazł nieżyjącą matkę.

W dniu (...) około godziny 22.15 Komenda Powiatowa Policji w G. została poinformowana o ujawnieniu zwłok A. P. w lokalu przy ul. (...) w G.. Przez funkcjonariuszy policji zostało przeprowadzone postępowanie sprawdzające ws. nieumyślnego spowodowanie śmierci. Zwłoki ujawnił syn zmarłej – odwołujący w sprawie niniejszej. Na ciele zmarłej nie ujawniono żadnych śladów czy obrażeń świadczących o udziale w jej śmierci osób trzecich.

Zeznający w sprawie świadek J. O., sąsiad A. P. potwierdził, że w dniu (...) w godzinach wieczornych pod ich domem pojawiła się policja. Zmarła i jej syn zamieszkiwali w dwurodzinnym domu i ich najbliższym sąsiadem był J. O.. Świadek poszedł sprawdzić, co się stało i okazało się, że interwencja była związana z ujawnieniem zwłok jego sąsiadki – A. P.. Świadek wskazywał, że w środę (20 lutego) widział A. P. na podwórku. Jego łazienka sąsiaduje z łazienką znajdującą się w domu A. P. i słyszał odgłosy z jej domu w piątek (22 lutego) i w sobotę (23 lutego).

W karcie zgonu, wydanej przez lekarza dyżurnego w dniu (...), przyczyna śmierci A. P. została określona jako nieznaną i jednocześnie wykluczony został udział osób trzecich. Z odpisu skróconego aktu zgonu sporządzonego przez Urząd Stanu Cywilnego G. (...) wynikało, że w dniu (...) o godzinie 22.00 w G. zostały odnalezione zwłoki A. P..

Postanowieniem z 13.03.2019r. Komenda Powiatowa Policji w G. odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci A. P., w okresie (...), w lokalu mieszkalnym przy ul. (...) w G. tj. o czyn z art. 155kk, z uwagi na brak znamion czynu zabronionego.

W dniu 27.02.2019r. D. P. (ur. (...)), syn A. P., złożył w Inspektoracie Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. w G. akt zgonu A. P. i wystąpił z wnioskiem o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po osobie uprawnionej do renty.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.), w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Niezrealizowane świadczenie emerytalne lub rentowe w rozumieniu zacytowanego przepisu to takie świadczenie, do którego prawo zostało już ustalone lub co najmniej osoba uprawniona wystąpiła o nie jeszcze za życia, ale nie zostało ono jej wypłacone, niezależnie od przyczyn opóźnienia w wypłacie świadczenia. A contrario świadczenie zrealizowane to takie świadczenie, które dotarło do rąk osoby uprawnionej albo zostało przekazane na konto bankowe wskazane przez uprawnionego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 04.12.2013r., sygn. III AUa 386/13).

Organ rentowy odmawiając D. P. wypłaty świadczenia po A. P. argumentował, że akt zgonu ze wskazaną wyłącznie datą znalezienia zwłok nie potwierdza daty śmierci osoby zmarłej, a jedynie fakt zgonu i datę znalezienia zwłok. Natomiast

w przypadku żądania wypłaty świadczeń niezrealizowanych, urzędowe potwierdzenie daty śmierci jest niezbędne dla ustalenia okresu, za który świadczenie może być wypłacone i warunkuje tą wypłatę.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z 28.11.2014r. prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 2224) akt zgonu może zawierać datę zgonu, albo jeśli nie jest ona znana - datę znalezienia zwłok. Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy, akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu.

W karcie zgonu A. P. została zawarta wyłącznie data znalezienia jej zwłok, a nie data jej zgonu (bezsporne). Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe skutkowało ustaleniem, że śmierć A. P. nastąpiła co najmniej w dniu znalezienia jej zwłok tj. (...). Bezpośredni sąsiad odwołującego i jego matki, słyszał krzątanicę w ich domu w piątek i sobotę, dni poprzedzające jej zgon. W momencie ujawnienia zwłok matki odwołujący powiadomił Policję, która poczyniła stosowane ustalenia, wykluczające udział osób trzecich w tym zdarzeniu. Dodatkowo w uzasadnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa została zawarta informacja z ustaleń funkcjonariuszy policji, którzy zwłoki A. P. znaleźli w pozycji leżącej, a na podłodze były rozsypane leki. Zmarła cierpiała na schorzenia układu krążenia, a przebyły na miejsce lekarz stwierdził naturalny zgon.

Powyższe ustalenia, poczynione na podstawie dowodów z zeznań świadka J. O. i przedłożonych przez odwołującego dokumentów, dają podstawy do przyjęcia, że śmierć matki wnioskodawcy miała niewątpliwe miejsce co najmniej w (...), a tym samym została wyjaśniona jedyna przyczyna odmowy przyznania odwołującej prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej A. P..

Należy nadmienić, iż aktualnie lekarze zobowiązani są wystawiać karty zgonu, zgodnie z nowym wzorem, określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 11.02.2015 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz. U. z 2015 r. poz. 231). Karta zgonu powinna zawierać następujące znane dane:

- nazwisko, nazwisko rodowe, imię (imiona) osoby zmarłej, numer PESEL, a w przypadku jego braku - rodzaj i numer dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- datę, godzinę i miejsce zgonu albo datę, godzinę i miejsce znalezienia zwłok;
- datę oraz miejsce urodzenia osoby zmarłej;
- płeć osoby zmarłej;
- nazwisko, nazwisko rodowe i imię (imiona) osoby zmarłej;
- stan cywilny osoby zmarłej;
- imiona i nazwiska rodziców osoby zmarłej;
- informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej;
- adnotację o zarejestrowaniu zgonu lub zgłoszeniu zgonu.

Oprócz tego w karcie zgonu należy podać:

- bardziej szczegółowe informacje o miejscu zgonu, jego przyczynach, osobie stwierdzającej przyczynę zgonu oraz sposobie stwierdzenia przyczyn zgonu;
- w przypadku dziecka do roku życia: godzinę urodzenia, informacje o stanie jego zdrowia w chwili urodzenia: długość, ciężar ciała, punkty w skali A., informacje o przebiegu ciąży i porodzie: okres trwania ciąży, wielorakość porodu oraz liczbę dzieci urodzonych przez matkę;
- nazwę podmiotu wykonującego działalność leczniczą oraz nazwisko i imię (imiona) sporządzającego kartę zgonu;

- wykształcenie zmarłego;

- miejsce zamieszkania zmarłego, w tym okres przebywania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze danej gminy.

Zgon i jego przyczyna powinny być ustalone przez lekarza leczącego chorego w ostatniej chorobie. Natomiast w sytuacji, gdy jest to niemożliwe, stwierdzenie zgonu i jego przyczyny powinno nastąpić w drodze oględzin, dokonywanych przez lekarza lub w razie jego braku przez inną osobę, powołaną do tej czynności przez właściwego starostę, przy czym koszty tych oględzin i wystawionego świadectwa nie mogą obciążać rodziny zmarłego. Lekarze stwierdzający zgon i jego przyczyny wypełniają wydawaną w tym celu kartę zgonu. Karta zgonu jest wydawana najbliższej rodzinie zmarłego i podmiotom wymienionym w art. 10 ust. 3 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, w jednym egzemplarzu.

Należy zaznaczyć, że w toku niniejszego postępowania Sąd nie dokonał uzupełnienia aktu zgonu jako dokumentu, gdyż w tym celu przewidziana jest specjalna procedura (art. 38 ustawy prawo o aktach stanu cywilnego), a jedynie dokonał podbudowania zasady domniemania życia w okolicznościach rozpatrywanej sprawy. Należy bowiem mieć na uwadze, że zgodnie z zasadą domniemania życia, dopóki nie zostaną znalezione zwłoki osoby zaginionej albo nie zapadnie postanowienie o uznaniu osoby za zmarłą, osobę taką uważa się za żywą, także na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.01.2001 r., II UKN 195/00.).

W tych okolicznościach renta rodzinna przysługiwała A. P. do dnia oznaczonego w akcie zgonu, jako data znalezienia zwłok. W sytuacji niewskazania w akcie zgonu daty śmierci przyjąć należy, że pewną, najpóźniejszą datą śmierci jest dzień znalezienia zwłok. W przeciwnym wypadku uprawnieni nigdy nie mogliby skorzystać z prawa do wypłaty niezrealizowanego świadczenia. Taka interpretacja art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS byłaby sprzeczna z konstytucyjną gwarancją prawa obywatela do przyznanych mu świadczeń z zabezpieczenia społecznego (art. 6 ust. 1 Konstytucji) i w niedopuszczalny sposób ograniczałaby uprawnienia członków rodziny zawarowane normą art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej (por. wyroki: Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 21.02.2018r. sygn. III AUa 824/17, Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 16.01.2019 r., sygn. III AUa 639/18 i Sadu okręgowego w Płocku z 21.05.2019r. sygn. VI U 86/19).

Dlatego renta rodzinna A. P. do daty śmierci była świadczeniem jej należnym, a żądanie wypłaty tego świadczenia przez osobę uprawnioną – odwołującego - znajduje oparcie w treści art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy czym data znalezienia zwłok wynikająca z aktu zgonu jest pewną, najpóźniejszą datą śmierci matki odwołującego i do tej daty organ rentowy powinien dokonać wypłaty niezrealizowanego świadczenia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

mt